

2019-07

Like a Rolling Stone

Xenopoulos, Solon

þÿ † ½ ´ Á µ ± Â § ± Ä ¶ · , É ¼ ¬ Â

<http://hdl.handle.net/11728/11630>

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

Σιόρραμα

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θέσεις - Απόψεις - Σχόλια 4

- Ετέανδρος
- Ο κοινωνικός ρόλος των πνευματικών ανθρώπων
- Κρατική Βιβλιοθήκη

Στους δρόμους της Ευρωπαϊκής Ενώσεως 6

- Αγγέλα Χριστοφίδου
Βρεξίτ και πολιτισμός

Εικαστικά 9

- Ανδρέας Χατζηθωμάς
- Χρίστος Χρίστου: Αγγελική επιστροφή σε μια αυθεντική και αυτόνομη δημιουργία
- Το Ρόπτρο

Θέατρο 14

- Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή
Οι φετινές παραστάσεις στο ΘΕΑΤΡΟ ΕΝΑ

Πίστη και ομορφιά ανάμεσα σε νότες 16

- Χριστάκης Πουμπουρής
Τα ρομαντικά του Βασίλη Μιχαηλίδη

Μουσική 18

- Άντρη Χατζηγεωργίου-Λυμπούρη
Πέτρος Στυλιανού: Ο Κύπριος Μάεστρος με την καρδιά παιδιού

Αρχιτεκτονική 20

- Σόλων Ξενοπούλος
LIKE A ROLLING STONE

Είδος θαύματος,
καθ' ὃ δι' ἐπιτηδεῖου φωτισμοῦ
τά ἐπί πίνακός τινος παριστώμενα
φαίνονται ὡς πραγματικά
καί ἐν χώρῳ ὑπάρχοντα.

ΣΥΓΧΡΟΝΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ «ΠΡΩΪΑΣ»

Λογοτεχνία 22

- Κωνσταντῖνος Γιαγκουλλῆς: Η φυλλάδα του Χρῦσανθου Παπα(οι)κόνου (1810-1891), ἀπὸ τὸ Δάλι, θείου καὶ δασκάλου τοῦ Βασίλη Μιχαηλίδη
- Λευτέρης Παπαλεοντίου:
- Ἐνα αξιόλογο συλλογικὸ ἀφήγημα, Ἄνευ «Τὸ διήγημα τῶν ἑξί»
- Ἐνας νέος ποιητῆς: Ἀλέξανδρος Χρονίδης, «Πέτρες καὶ ἔλεος»
- Ευτυχία Ἀλεξάνδρα Λουκίδου: «Ἱστορίες με Δαντέλα» τοῦ Ἀντρέα Τιμοθέου
- Στέλιος Παπαντωνίου: Ποίηση Κλεοπάτρας Μακρίδου Ρομπινέ
- Απόστολος Κουρουπάκης: «Ἡ γενιά τῆς κατοχῆς καὶ τῆς αφθονίας. 14 κριτικά κείμενα γιὰ τὴ σύγχρονη ποίηση στὴν Κύπρο μετὰ τὸ '90», τοῦ Παναγιώτη Νικολαΐδη
- Μόνα Σαββίδου Θεοδούλου: Τοῦ Λόγου καὶ τῆς Τέχνης τῆς Ἑλενας Γεωργίου
- Παναγιώτης Νικολαΐδης: Ευτυχία Ἀλεξάνδρα Λουκίδου, «Ἀφόρετα θαύματα»

Αφιέρωμα: Βασίλης Μιχαηλίδης

- Χριστάκης Πουμπουρής: Οἱ ἐκδότες τοῦ Βασίλη Μιχαηλίδη - Βασίλης Μιχαηλίδης: Τὸ βάπτισμα τοῦ ἐθνικοῦ ποιητῆ - Τὸ τραυλὸ πουλί καὶ ἡ περιπέτεια τῆς Ἀσθενούς Λύρας - Τρόδος, ἓνα κλασικὸ μαργαριτάρι - Βασίλης Μιχαηλίδης ὁ 'φιλαγγλός' καὶ ἡμεῖς οἱ φιλέλληνες - 9η Ἰουλίου τοῦ 1821 ἐν Λευκωσίᾳ Κύπρου καὶ Ἡ Ανεράδα, κλασικὰ ἔργα ζωῆς τοῦ Βασίλη Μιχαηλίδη

Σαπάνθισμα με ἄρωμα ... κυπριακὸ

- Θεοδόσης Πυλαρινός
Ἡ Ἐλένη Ἀυτονόμου γιὰ τὴν Παιδαγωγικὴ τοῦ Βασίλη Τατάκη

Ἐν ὄψει 54

- Θέατρο Ριάλτο «20 ΧΡΟΝΙΑ ΤΕΧΝΕΣ»
- «Μυστικοὶ Ἄνθρωποι», ἡ ἔβδομη ποιητικὴ συλλογὴ τοῦ Γιώργου Χριστοδουλίδη

Ἐξώφυλλο:

Χρίστος Χρίστου, «Ἡ γέννηση ἐνὸς ἀγγέλου»

Διόραμα

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ

Τεύχος 25
Ἰούλιος-Αύγουστος 2011

Ἐκδότης
Ἀνδρέας Χατζηθωμάς

Συνεργάτες
Θεοδόσης Πυλαρινός
Κωνσταντῖνος Γιαγκουλλῆς
Λευτέρης Παπαλεοντίου
Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή
Χριστάκης Πουμπουρής
Άντρη Χατζηγεωργίου - Λυμπούρη
Σόλων Ξενοπούλος
Ευτυχία Ἀλεξάνδρου Λουκίδου
Στέλιος Παπαντωνίου
Απόστολος Κουρουπάκης
Μόνα Σαββίδου Θεοδούλου
Παναγιώτης Νικολαΐδης
Αγγέλα Χριστοφίδου

Ἐπιμέλεια Ὑλῆς & Ἐπιμέλεια Ἐκδόσεως
Ἀνδρέας Χατζηθωμάς

Διόρθωση κειμένων
Ἀνδρέας Οικονομιδῆς

Σχεδιασμός, Σελιδοποίηση & Ἐκτύπωση
Τυπογραφεῖο Theopress Ltd
Τηλ.: +357 22730404

Σχεδιασμός Λογοτύπου
Ἑλενα Γεωργιάδου

Κάθε ἐνυπόγραφο κείμενο ἐκφράζει
τὴν προσωπικὴ ἀπόψη τοῦ συγγραφέα

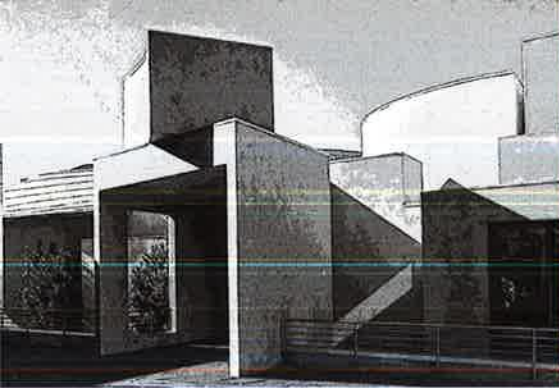
Κεντρικὴ Διάθεση

Διόραμα
Ἀνδρέας Χατζηθωμάς
Ἀρμενίας 16,
2003 Λευκωσία, Κύπρος
Τηλ.: + 357 99 6535
Email: eteandros@hotmail.com

Συνδρομές
Ετήσια Συνδρομὴ Κύπρου: €30
Ετήσια Συνδρομὴ Ἐξωτερικοῦ: €35
Τιμὴ τεύχους: €5

Τὸ παρὸν τεύχος ἔχει ἐπιχορηγηθεῖ ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν ἀπὸ πλειούρας τοῦ Υπουργεῖο Πολιτισμοῦ.

ISSN 2421-7964

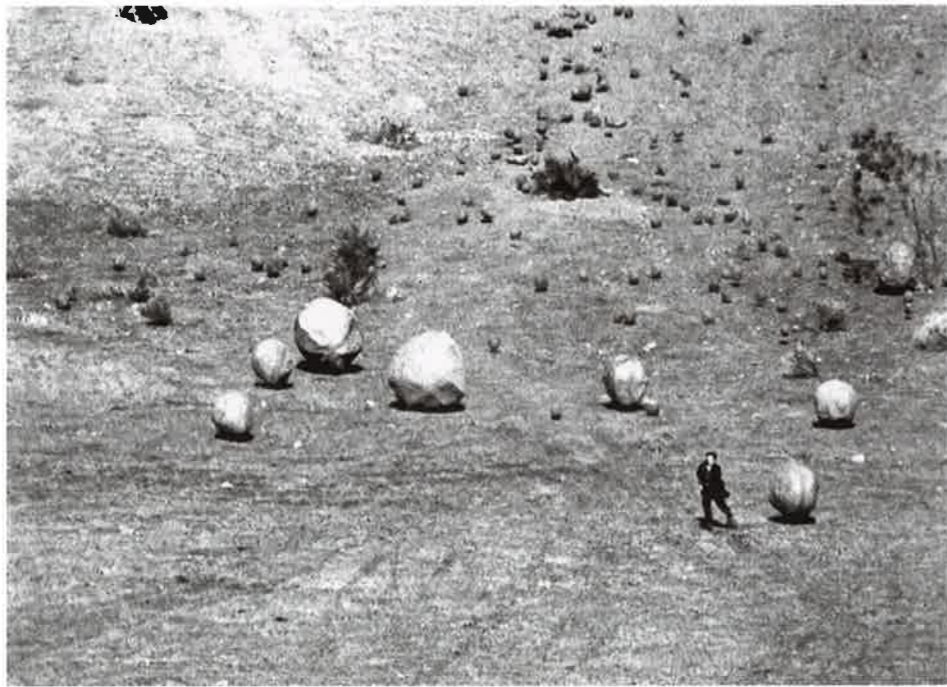

αρχιτεκτονική

Σόλων ενόπουλος

Αρχιτέκτονας, Ομότιμος Καθηγητής ΕΜΠ
Κοσμήτορας Σχολής Αρχιτεκτονικής και
Γεωπεριβαλλοντικών Επιστημών,
Πανεπιστήμιο Νεάπολης, Πάφος

LIKE A ROLLING STONE

Τον BUSTER KEATON (Οκτώβριος 1895-Φεβρουάριος 1966), ηθοποιό και σκηνοθέτη του βωβού κινηματογράφου, διέκρινε ένα βασικό γνώρισμα. Σε όλες τις ταινίες του, ανεξάρτητα από την θεματολογία ή την πλοκή, η έκφραση του προσώπου ήταν ακριβώς η ίδια. Η έκφραση αυτή υποδήλωνε κατ' αρχάς απορία για όλα όσα του συμβαίνουν, τα οποία μάλιστα είναι πραγματικά απίθανα, ταυτόχρονα όμως έδινε την εντύπωση μεγάλης αυτοπεποίθησης αλλά και πείσματος για την αντιμετώπιση οποιωνδήποτε καταστάσεων στις οποίες βρισκόταν. Ανεξάρτητα δε από τα διαφορετικά συ-

ναισθήματα που τον διαπερνούσαν κάθε χρονική στιγμή, η έκφραση του προσώπου παρέμενε παγερά η ίδια. Το εντυπωσιακό όμως είναι ότι, ενώ η έκφραση ήταν η ίδια, εν τούτοις μετέδιδε στους θεατές διαφορετικά συναισθήματα, ανάλογα κάθε φορά με την συγκεκριμένη κατάσταση την οποία θα έπρεπε να αντιμετωπίσει... Χαρά, λύπη, μελαγχολία, οργή, αγάπη, έρωτα, αγωνία, ηρεμία, ανησυχία, φόβο, προσμονή, περιέργεια, προβληματισμό... όλα, οσοδήποτε διαφορετικά και ετερόκλητα, συμπυκνώνονταν και υποδηλώνονταν στην ίδια, ελάχιστη, διαφορετική και αινιγματική έκφραση. Αυ-

τή ακριβώς η τεχνική του ελαχίστου αντικατοπτρίζει στον μέγιστο βαθμό την αποστασιοποίηση, αλλά και αμφισβητεί τις εκφραστικές υπερβολές του εξπρεσιονισμού. Από μια άλλη πλευρά μάλιστα η ίδια αυτή τεχνική υποστηρίζει την αξία της εσωτερικότητας των γεγονότων, συμπυκνώνοντας όλα τα ετερόκλητα συναισθήματα αλλά, κυρίως, ενσωματώνοντας την ουσία των γεγονότων αυτών.

Σε μια, λοιπόν, εξαιρετική σκηνή της ταινίας «Seven Chances» (1925), εμφανίζεται με ενδυμασία γαμπρού να τρέχει με απίστευτη ταχύτητα η οποία επιτείνεται από την πρωτόλεια μεν αλλά

ιδιαίτερα αποτελεσματική κινηματογραφική τεχνολογία της εποχής. Να τρέχει απεγνωσμένα και να ανεβοκατεβαίνει λόφους, να διασχίζει γυμνές και ξερές πεδιάδες, να υπερπηδάει χαράδρες, να σκαρφαλώνει σε δένδρα, προσπαθώντας να αποφύγει μικρούς και μεγάλους βράχους, οι οποίοι κατρακυλούν στο εναλλασσόμενο τοπίο και μοιάζουν σαν να τον κυνηγούν. Σε ολόκληρη αυτή τη σκηνή, η οποία έχει ιδιαίτερα μεγάλη διάρκεια, η έκφραση του προσώπου παραμένει η ίδια, ακόμα και όταν τρέχει, ή όταν κρύβεται σε μια σπηλιά, για να προστατευτεί από τους κυλιόμενους βράχους και τις πέτρες. Τα έντονα εναλλασσόμενα σε κλίμακα και διάρκεια πλάνα, οι γωνίες λήψης, οι απρόβλεπτες θέσεις της ταχύτητα κινούμενης ή ψυχρά σταθερής κάμερας που παρακολουθεί από τις πιο πιθανές ή απίθανες πλευρές την δράση, συνθέτουν μια μοναδική οπτική συμφωνία.

Η ιδέα όμως των βράχων και των λίθων που κατρακυλούν μοιάζει να απηχεί κάτι πολύ ιδιαίτερο, αφού βρίσκεται σε τραγούδια όπως το υπέροχο «Like a Rolling Stone» (1965) του Bob Dylan ή στην ονομασία των «Rolling Stones» αλλά και στο ρυθμικό, διαχρονικό και οικουμενικό «Rock 'n' Roll». Όπως επίσης και στον ιστορικό (1971) «Μπάλλο» του Διονύση Σαββόπουλου με το «Σς!...Σς!...τι τρέχει; Έγινε κατολισθήση κι έπεσε κάνας βράχος»

Εν τούτοις, η γοητεία των σκληρών ήχων και των ζωντανών ρυθμών ανατρέπεται άρδην, όταν η άγρια πραγματικότητα αναλαμβάνει δράση, όταν δηλαδή οι συνήθως απρόβλεπτες γεωλογικές αιτίες προκαλούν πραγματικές κατολισθήσεις βράχων, λίθων, χωμάτων και λάσπης, με ανυπολόγιστες επιπτώσεις, τόσο στο τοπίο όσο και στις δομημένες περιοχές.. Στις περιπτώσεις αυτές το αποτέλεσμα των κατολισθήσεων είναι κατά κανόνα καταστροφικό. Ένας ή περισσότεροι βράχοι μπορεί να διαλύσουν είτε μεμονωμένα κτίσματα είτε σύνολα, ενώ οι ίδιοι οι βράχοι συνήθως ακινητοποιούνται, σφηνωμένοι ανάμεσα στα ερείπια των κτισμάτων, σε μια περιέργως οργανική συνύπαρξη με αυτά. Όπως άλλωστε συμβαίνει με τις λεγόμενες φυσικές καταστροφές, η πραγ-

ματικότητα τους αποκαλύπτει, ακόμα περισσότερο σήμερα, την τραγικότητα της ανθρώπινης αδυναμίας, όχι απλά να προβλέψει και να προλάβει, αλλά ούτε και να αντιμετωπίσει τα φυσικά στοιχεία.

Και όμως εμφανίζονται και μιας διαφορετικής διάστασης φυσικά φαινόμενα. Όπως η αρμονική συνύπαρξη τεράστιων βράχων με κτίσματα στο χωριό Βώλαξ της Τήνου, ενώ σε άλλες περιοχές βρίσκονται μεγάλοι, περίπου ισομέγεθεις βράχοι διάσπαρτοι στο τοπίο, με μια εντυπωσιακή αναλογία και ισορροπία, σε εκτάσεις γης όπως κεκλιμένες πλαγιές ορεινών όγκων ή σε γυμνές οριζόντιες πεδιάδες. Ομάδες βράχων κατανομημένες στα τοπία αυτά, με μια ακατανόητη κανονικότητα, σαν μια μαγική στιγμή, ένα μαγικό άγγιγμα, κάποια ενδεχομένως μαγνητικά πεδία να σταμάτησαν την τυχαία κύλιση τους, έτσι που το σύνολο να έχει παγώσει σε μια κατάσταση άτακτης αρμονίας.

Υπάρχει άραγε κάποιος κρυμμένος αλλά καθοριστικός κανόνας, με βάση τον οποίο προέκυψε κάποια συγκεκριμένη χωρική κατανομή αυτών των βράχων σε κάποιο τοπίο; Ή μήπως είναι η τυχαία σύμπτωση διαφορετικών παραγόντων που οριακά καταλήγουν σε αυτές τις καταστάσεις; Είναι άραγε πιθανόν με την σκόπιμη αλλαγή κάποιων, ελάχιστων λεπτομερειών να μπορούσε αυτά τα σύνολα να αποκτήσουν κάποια άλλη, εξίσου αρμονική, διάταξη; Θα μπορούσε π.χ. η απλή μετάθεση ή απο-

μάκρυνση ενός ή περισσότερων από αυτούς τους βράχους να απορυθμίσει ή να μεταλλάξει καθοριστικά την συνολική εικόνα; Πολύ δε περισσότερο, θα μπορούσε αυτή η φαινομενική τυχαιότητα να αναπαραχθεί από ένα πρόγραμμα σε υπολογιστή;

Όσο και να έχουν κατά καιρούς επιχειρηθεί παρόμοιες ερμηνείες και έχουν γίνει προσπάθειες προσομοίωσης παρόμοιων καταστάσεων, εντούτοις τα αποτελέσματα φαίνονται φτωχά και κυρίως προβλέψιμα...

Αντίθετα, η αρμονία της απροσδόκητης και στιγμιαίας ακινησίας των κυλιόμενων βράχων δεν φαίνεται να βρίσκεται σε παρόμοιες εκλογικεύσεις. Βρίσκεται όμως στην αυστηρή αντιστροφή τόσο του τρόπου παραγωγής, όσο και του τελικού αποτελέσματος. Είναι η αρμονία, υλοποιημένη στους μαγευτικούς γιαπωνέζικους κήπους... Εδώ, ο σχεδιασμός και η εφαρμογή είναι προϊόντα βαθιάς σκέψης αλλά και υπερβατικής και εσωτερικής ηρεμίας. Η σχετική τοποθέτηση κάθε επιλεγμένης μονάδας, κάθε βράχου, σε χωρική αναφορά με τις άλλες, έχει ενσωματώσει τον χρόνο στην διαχρονικότητα του στοχασμού. Το μέγεθος, το σχήμα και η θέση κάθε βράχου, έχουν επιλεγεί με περισσή ακρίβεια, έτσι ώστε οι μεταξύ τους χωρικές σχέσεις να είναι αναντίρρητα μοναδικές. Είναι χωρικές σχέσεις οι οποίες, ενώ στηρίζονται στην λογική, δικαιώνονται από την διαίσθηση. ■